

4. Окреслені напрямки позитивного та негативного впливу, що супроводжують розвиток медицини в умовах інформаційного суспільства потребують подальшого як медико-практичного, так і фундаментального, теоретичного дослідження факторів такого впливу. Специфіка цих досліджень полягає у тому, що *людина*, досліджувана у площині *нормального та патологічного*, повинна розглядатися у всій повноті відношень до інформаційного суспільства, в межах котрого здійснюється її життєдіяльність. Цим зумовлюються особливі вимоги до їх методології, мети та ціннісних орієнтацій. Входження суспільства в якісно новий стан свого розвитку, що характеризується широкою доступністю до інформації, розширенням її використання як на благо людини, так і на шкоду їй, робить необхідним “впровадження” *антропологічної парадигми* у всі сфери суспільного буття. Це буде слугувати умовою “впровадження” *особистісної парадигми* в медицину, і тим самим умовою детального вивчення *нових трансформацій нормального та патологічного в умовах інформаційного суспільства та форм їх виявлення*. Результати таких досліджень можуть або спростувати або утвердити можливість застосування такого виміру як патологія (або ж хвороба) до самого суспільства, що є особливо важливим для пошуку ефективних засобів здійснення загальної переорієнтації суспільного розвитку у напрямку сприяння розвиткові здорової особистості.

1. Семья в современном информационном обществе // Режим доступа к изданию : <http://www.krasenio.ru/articles.php?lng=ru&pg=69>

Марія Чікарькова

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Черкаси

ПЕРСПЕКТИВА ОНОВЛЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ЯК СПОСОБУ ОСЯГНЕННЯ ПОВНОТИ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ

Пошук інтересу до філософії культури невід’ємне від заглиблення у феноменологію та історію релігії – адже релігія є не просто складовою культури, а виступає її глибинною формантою. Але у філософії культури дуже наочно виступає загальна “післяпросвітницька” невизначеність статусу релігії; наша сьогоднішня наука нерідко усе ще перебуває в полоні секуляризаційної ідеї, практично зводячи культуру до сфери мистецтва.

Утім та само Біблія й досі залишається духовним орієнтиром для значної – і не найбільш “відсталі” – частини людства. К. Ясперс слушно зазначає, що жодна книга не може замінити нам Біблії, а філософія не може дати людині те, що дає їй релігія; зокрема західна філософія не може ігнорувати того, що жодний значний філософ не філософствував без ґрунтового знання Біблії [8, с. 474].

Що ж до позиції сучасного вченого відносно релігії, то головний постулат матеріалізму про вічність і не-створеність матерії, який захитався ще в часи Маха і Авенаріуса, нині сприймається вже радше як *specto*, ніж науковий доказ. Останні досягнення фізиків у сфері квантової механіки побічно ніби підтверджують ідею існування Бога [3, с. 52] або, принаймні, якоїсь сили, що начебто спеціально сконструювала для нас Всесвіт з його унікальними для виникнення життя характеристиками – у фізиці подібний погляд називають антропним принципом [4, с. 101]. До визнання Творця, слід гадати, призводить і відкриття таких явищ, як “темна матерія”, щодо якої фізики вже відверто уживають терміну “містичні якості”, вводять поняття “темна енергія” (“невидима енергія”), яка визначає розширення Всесвіту і, можливо, призведе до визнання існування 5-го виміру; гіпотеза про існування “темної течії”, існування якої, якщо воно буде доведене, примусить, вочевидь, переглянути основні постулати фізики [1, 2 та числ. ін.].

Отож, як ми бачимо, навіть достатньо далекі (часто – традиційно антагоністичні до релігії) науки сьогодні активно цікавляться релігійною сферою – тим більше такий інтерес є виправданим для філософії.

В останні роки бурхливо розвивається нова галузь знань – нейротеологія, що намагається з точки зору фізіології, психології та фізики дати відповідь на питання, які зміни відбуваються в людині та навколо неї під час молитви, релігійного трансу, відвідування церкви і т. п.

Додамо до цього міркування, що насамперед релігія формує аксіологію суспільства в цілому та цінності кожної окремої людини зокрема. Саме тому роль філософії як “вищої самосвідомості культури” [5, с. 11] і “рефлексії над світоглядними універсаліями культури та конструювання їхніх нових смислів” [7, с. 10] важко переоцінити. Особливо же – в нашу епоху, коли відбувається зміна ціннісних систем, а “побудова світоглядної парадигми – насамперед турбота філософії” [6, с. 10]. Тому встановлення необхідного формату дослідження в цій галузі видається нам актуальною науковою проблемою.

1. Б. а. *Вселенную увлекает “темное течение?” // Знание – сила. – 2009. – № 3. – С. 10–11.*

2. Б. а. *Ускоренное расширение Вселенной подтверждено // Наука и жизнь. – 2009. – № 3. – С.13–14.*

3. Бондарев А. Отче наш по рецепту / Бондарев А. // *Кореспондент*. – 2009. – № 11 (350). – С.52–53.

4. Вартбург М. Мы и наша Вселенная – не уникальны? / Михаил Вартбург // *Знание – сила*. – 2009. – № 3. – С. 101–103.

5. О настоящем и будущем (размышления о философии). Беседа Б.И. Пружинина с В.А. Лекторским // *Вопросы философии*. – 2007. – № 1. – С.3–15.

6. Пазенок В.С. До проблеми становлення сучасної світоглядної парадигми / Пазенок В.С. // *Наукові записки НаУКМА. Серія: Філософія та релігієзнавство*. – К.: Видавничий дім “Академія”, 2002. – Т.20. – С.10–19.

7. Степин В.С. Конструктивные и прогностические функции философии / Степин В.С. // *Вопросы философии*. – 2009. – № 1. – С.5–10.

8. Ясперс К. Смысл и назначение истории / Карл Ясперс. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с.

Юрій Шадських

Національний університет “Львівська політехніка”,

м. Львів

ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Інформаційна цивілізація радикально перетворює соціокультурний простір, формуючи так звану інформаційну культуру. Само це поняття достатньо багатогранне і використовується в самих різних значеннях. Наприклад, говорять про інформаційну культуру когось або чогось, про культуру інформації і так далі. Ми використовуємо цей термін в широкому сенсі, маючи на увазі під ним культуру інформаційного суспільства. Е. Тоффлер, аналізуючи культурологічні проблеми цього суспільства, перш за все звертає увагу на демасифікацію “масової свідомості” в умовах третьої хвилі. Нові, демасифіковані засоби інформації прискорюють процес руху суспільства до різноманітності. Нова культура характеризується фрагментарними, тимчасовими образами, кліпами, блиском. “По суті справи, ми живемо в “кліп-культурі” (Тоффлер Е. Третья волна. М., 1999. С. 277). Природно, що не всі здатні швидко адаптуватися в нових умовах, “вписатися” в нове культурне середовище.

Деякі ламаються, інші, навпаки, постійно зростають і стають компетентнішими і грамотними людьми. У міру демасифікації цивілізації демасифікуються і людина, люди стають більш індивідуалізованими.